

Dragan Todorović (urednik)

Biti sociolog. Spomenica Dragoljuba B. Đorđevića

Novi Sad, Niš: Prometej i Mašinski fakultet Univerziteta u Nišu, 2019., 183 str.

Knjiga *Biti sociolog. Spomenica Dragoljuba B. Đorđevića* nastala je u povodu završetka duge i uspješne znanstvene karijere profesora Đorđevića. Šest autora napisalo je svoje priloge o različitim aspektima Đorđevićeva djela. Knjiga je izašla u okviru projekta „Održivost identiteta Srba i nacionalnih manjina u pograničnim opštinama Istočne i Jugoistočne Srbije“, koji se provodi na Mašinskom fakultetu Univerziteta u Nišu, a koji financira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

Knjiga ima 180 stranica. Sastoji se od sedam poglavlja, imenskog registra, životopisa Dragoljuba Đorđevića na engleskom jeziku i bilješke o autorima.

Dragoljub Đorđević je redoviti profesor na predmetima Sociologija kulture i morala i Profesionalna inženjerska etika na Mašinskom fakultetu Univerziteta u Nišu. Istraživao je različite teme unutar sociologije. Značajan dio svoga istraživačkog rada posvetio je temama iz sociologije religije, temama interkulturalizma u multietničkim i multikonfesionalnim društvima, s naglaskom na Romima, temama iz sociologije sela i, kako sam kaže, temama iz sociologije kafane – kao važne institucije u Srbiji i na Balkanu. Sudjelovao je u radu na 20 istraživačkih projekata. Objavio je 459 znanstvenih radova, od toga su 32 knjige. To su samo neki podaci iz bogate biografije Dragoljuba Đorđevića.

Temeljno područje interesa čitav radni vijek bila mu je sociologija religije, a unutar područja osobito pravoslavlje, novi religijski pokreti, etnički, religijski i konfesionalni odnosi u Srbiji i na Balkanu.

Prvo poglavlje knjige čini intervju koji je sociolog Dragan Todorović vodio s Dragoljubom Đorđevićem na naslovnu temu knjige: što to znači biti sociolog. To je neki oblik sažetka četrdesetgodišnje znanstvene karijere znanstvenika i sveučilišnog profesora. Intervju je opširan opsežan i dotiče se svih stepenica u obrazovnom i profesionalnom putu profesora Đorđevića, s opširnim digresijama koje se odnose na važne ljude, uzore, suradnike i prijatelje koje je upoznao i s kojima je surađivao i prijateljski se družio na tom putu. Sugovornik podrobno izlaže što je za njega sociologija i što je značilo i što danas znači – biti sociolog.

Ostalih pet poglavlja posvećeno je područjima kojima se Đorđević bavio u svom znanstvenom i nastavnom radu: sociologiji religije, romologiji, kafanologiji, sociologiji sela i profesionalnoj etici inženjera. Sedmo poglavlje bavi se biografijom i opsežnom bibliografijom Dragoljuba Đorđevića.

U drugom poglavlju, pod naslovom „Dragoljub Brka Đorđević“ – srpski sociolog religije Mirko Blagojević razmatra znanstvene dosege Đorđevićeva djela, u okvirima Srbije i šire. Rad je podijelio na tri dijela: empirijsku fazu, teorijske doprinose i doprinos profesionalizaciji discipline. Autor ističe da je Dragoljub Đorđević prvi srpski sociolog religije koji je teorijski utemeljeno, sustavno i empirijski istraživao religijsku situaciju u dominantno pravoslavnoj Srbiji, osobito u gotovo monokonfesionalnoj niškoj regiji. Ističe da je Đorđević jedan od pionira koji je sa starijim kolegama iz Hrvatske i Slovenije gradio mrežu istraživača religije koja se formirala sedamdesetih i osamdesetih godina 20. stoljeća u bivšoj državi i koja je postigla zavidne znanstvene rezultate i osigurala solidne teorijske i empirijske temelje za daljnji razvoj sociologije religije.

Treće poglavlje (autor Dragan Todorović), pod nazivom „Dragoljub B. Đorđević kao romolog“, razmatra teme iz sociološki novije discipline – romologije. Predstavlja empirijska istraživanja Roma – 18 projekata koje je Đorđević vodio ili sudjelovao u njima, teorijski kontekst romoloških istraživanja, metodološke upute i nedoumice unutar discipline koja se bavi sociološkim pristupom romskoj manjini. Osim toga predstavlja i polja istraživanja u okviru romologije: većinske i manjinske religije i Romi, klasična religioznost i Romi, kulturna mjesta Roma, groblja Roma, obredni običaji Roma vezani za smrt, konverzija i Romi, protestantizacija Roma, islam i Romi te nekoliko analiza slučaja iz romske sadašnjosti u Srbiji.

Autor je sljedećeg teksta Dimitrije Bukvić, a tema se tiče jedne nove sociološke discipline, koju je, po svemu sudeći, inaugurirao upravo Dragoljub Đorđević: kafanologije. Članak pod nazivom „Dragoljub B. Đorđević kao teorijski (i praktični) kafanolog“ razmatra Đorđevićeve radove na temu kafane i teorijsko polazište za niz radova – studija slučaja koje je Đorđević napisao na tu temu (*Kazuj krčmo Đerimo, Kafanološki astal, Pita sam malog puža...*).

U tekstu „Dragoljub B. Đorđević kao ‘sociolog sela u odustajanju’“ Srđan Šljukić predstavlja Đorđevićev doprinos u području sociologije sela. Ističe da se Đorđević selom bavio u kontekstu triju svojih dominantnih tema: religija, Romi i kafana, ali je istovremeno i poticao nastajanje niza zbornika na temu srpskog sela, koje je uglavnom sam i uredio.

Zadnje poglavlje posvećeno je temi predmeta koji je Đorđević predavao na Mašinskom fakultetu Univerziteta u Nišu – profesionalnoj etici inženjera. Dalibor Petrović u tekstu „Kôd profesora Đorđevića: dešifrovanje profesije i etike inženjera“ govori o njegovom doprinosu održanju integriteta sociologije na tehničkim fakultetima, ističući teme etičkog pristupa tehnologiji, pionirskog posla profesora Đorđevića kad su u pitanju počeci izučavanja etike inženjera u Srbiji, dešifriranja profesije inženjera i na kraju govori o Đorđevićevoj aktualizaciji navedene teme, upućivanjem na lošu situaciju kada je u pitanju etika inženjera danas u Srbiji i predlaganjem mjera za poboljšavanje.

Na kraju, u zadnjem prilogu, Jelena Dinić predstavlja opsežnu biografiju s bibliografijom Dragoljuba Đorđevića.

Knjiga koju prikazujem daje iscrpno viđenje, na primjeru sociologa Dragoljuba Đorđevića, onoga što je značilo biti sociolog zadnjih 40 godina na prostorima bivše Jugoslavije i što to znači danas. Velika energija i entuzijazam, želja za dubljim razumijevanjem društva, imaginacija i otvorenost prema novim temama i područjima, nepresušna želja i hrabrost te sposobnost povezivanja i motiviranja suradnika u dugom vremenskom periodu koje je obilježeno njegovim radom u Srbiji čini Dragoljuba Đorđevića nezaobilaznim imenom u području sociologije u Srbiji i u regiji.

Ankica Marinović